Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001976

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-05-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: 18.07.2024 р. (101-к/тр.). Інститут агроекології і природокористування НААН.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Самойлов Олександр Олександрович
2. Alexander A. Samoylov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5520-5714

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 051 Економіка

Дата захисту: 02-07-2024

Спеціальність за освітою: Екологія та охорона навколишнього середовища

Місце роботи здобувача: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 5876

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 05.11.45, 06.39.31

Тема дисертації:

1. Розвиток організаційно-економічного механізму управління твердими побутовими відходами
2. Development of the organizational and economic mechanism of solid household waste management

Реферат:

1. Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій розвитку організаційно-економічного механізму управління твердими побутовими відходами. Для досягнення мети в дисертаційному досліджені були поставлені та виконані такі завдання: з'ясувати сутність і зміст управління твердими побутовими відходами; удосконалити концептуальні положення функціонування організаційно-економічного механізму управління твердими побутовими відходами; обґрунтувати теоретико-методичні підходи до оцінки еколого-економічної ефективності управління твердими побутовими відходами; висвітлити сучасний стан сфери управління твердими побутовими відходами в Україні; здійснити аналіз діючих організаційних та економічних інструментів управління твердими побутовими відходами; запропонувати напрями розвитку інструментарію організаційно-економічного механізму управління твердими побутовими відходами; обґрунтувати науково-методичні підходи до оцінки потенціалу вторинного

ресурсовикористання твердих побутових відходів на рівні територіальних громад; удосконалити алгоритм прийняття інвестиційних рішень у сфері управління твердими побутовими відходами. Встановлено, що під твердими побутовими відходами, розуміють частину змішаних та роздільно зібраних твердих відходів від домогосподарств, які містять також і небезпечні відходи, але які одночасно містять найбільш цінні для використання в господарстві компоненти. Таке трактування орієнтоване на підвищення обсягу та якості вилучення вторинної сировини, яка використовується в господарстві, забезпечення безпеки технологічних процесів і зниження негативного впливу на навколишнє природне середовище. Зважаючи на це, запропоновано визначити управління твердими побутовими відходами як систематичну цілеспрямовану діяльність суб'єктів управління на процеси поводження з твердими відходами через комплекс механізмів та заходів із збирання, перевезення, оброблення відходів з метою ресурсозбереження та зниження негативного впливу відходів на довкілля. Інтерпретація змісту даного поняття, на відміну від існуючих, базується на системному та процесно-функціональному підходах. У дослідженні удосконалено концептуальні положення функціонування організаційно-економічного механізму управління твердими побутовими відходами, що базуються на процесно-функціональному підході та передбачають систематизацію і розвиток принципів, функцій, інструментів та методів його організації з урахуванням ієрархічної пріоритетності операційних процесів управління. Такий підхід передбачає формування системи, призначеної для практичного здійснення управління твердими побутовими відходами та досягнення поставлених цілей в цій сфері. Запропоновано методичні підходи до оцінки еколого-економічної ефективності управління твердими побутовими відходами доповнити інтегральним аналізом еколого-економічних параметрів прийняття управлінських рішень в цій сфері. Це надасть можливість враховувати не тільки ефект, отриманий завдяки зменшенню економічних збитків при управлінні твердими побутовими відходами, а й ефект від поліпшення навколишнього середовища. Для розрахунку ефективності має бути використана сукупність критеріїв та індикаторів, які враховують економічні та екологічні аспекти з метою порівняльного аналізу та прийняття оптимальних управлінських рішень щодо управління твердими побутовими відходами. Висвітлено сучасний стан сфери управління твердими побутовими відходами в Україні за 2017-2022 рр. та виділено основні проблеми, які впливають на ефективність цієї сфери, а саме: відсутність розвиненої системи сортування відходів ускладнює використання вторинної сировини та зменшує ефективність переробки; збільшення обсягів відходів створює необхідність в постійному пошуку ефективних методів управління ними; відсутність спеціально обладнаних контейнерних майданчиків у багатьох населених пунктах призводить до утворення несанкціонованих звалищ; відсутність відповідних вимог екологічної безпеки об'єктів розміщення твердих побутових відходів; відсутність ефективної системи обліку твердих побутових відходів ускладнює контроль за їхнім обсягом та обробкою; низькі тарифи на послуги із захоронення твердих побутових відходів не створюють для суб'єктів господарювання і місцевих органів влади стимулів для їх перероблення; населенням країни недостатньо приділяється увага до роздільного збору відходів.

2. The purpose of the study is to substantiate the theoretical and methodological principles and practical recommendations for the development of the organizational and economic mechanism of solid household waste management. To achieve the goal, the following tasks were set and fulfilled in the dissertation study: to find out the essence and content of solid household waste management; to improve the conceptual provisions of the functioning of the organizational and economic mechanism of solid household waste management; substantiate the theoretical and methodological approaches to assessing the ecological and economic efficiency of solid household waste management; highlight the current state of solid household waste management in Ukraine; carry out an analysis of the current organizational and economic tools of solid household waste management; to propose directions for the development of the toolkit of the organizational and economic mechanism of solid household waste management; to justify scientific and methodological approaches to the assessment of the potential of secondary resource use of solid household waste at the level of territorial communities; to improve the investment decision-making algorithm in the field of solid household waste management. It has been established that solid household waste is understood as a part of mixed and separately collected solid waste from households, which also contains hazardous waste, but which at the same time contain the most valuable components for use in the

economy. This interpretation is aimed at increasing the volume and quality of extraction of secondary raw materials used in the economy, ensuring the safety of technological processes and reducing the negative impact on the surrounding natural environment. Considering on this, it is proposed to define solid household waste management as a systematic purposeful activity of management entities on the processes of handling solid waste through a complex of mechanisms and measures for collecting, transporting, and processing waste with the aim of saving resources and reducing the negative impact of waste on the environment. The interpretation of the content of this concept, unlike the existing ones, is based on systemic and process-functional approaches. The study improved the conceptual provisions of the functioning of the organizational and economic mechanism of solid household waste management, which are based on the process-functional approach and provide for the systematization and development of the principles, functions, tools and methods of its organization, taking into account the hierarchical priority of operational management processes. This approach involves the formation of a system designed for the practical implementation of solid household waste management and the achievement of set goals in this area. Methodical approaches to assessing the ecological and economic efficiency of solid household waste management are proposed to be supplemented with an integral analysis of the ecological and economic parameters of management decision-making in this area. This will make it possible to take into account not only the effect obtained due to the reduction of economic losses in solid waste management, but also the effect of improving the environment. To calculate efficiency, a set of criteria and indicators should be used, which take into account economic and environmental aspects for the purpose of comparative analysis and making optimal management decisions regarding solid household waste management. The current state of solid household waste management in Ukraine for 2017-2022 is highlighted, and the main problems that affect the effectiveness of this area are highlighted, namely: the lack of a developed system waste sorting complicates the use of secondary raw materials and reduces the efficiency of processing; the increase in the amount of waste creates the need to constantly search for effective methods of managing it; the lack of specially equipped container sites in many settlements leads to the formation of unauthorized landfills; lack of appropriate environmental safety requirements for solid waste disposal facilities; the absence of an effective accounting system for solid household waste makes it difficult to control their volume and processing; low tariffs for solid waste disposal services do not create incentives for business entities and local authorities to recycle them; the population of the country does not pay enough attention to the separate collection of waste.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0116U003298, 0123U104845

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Самойлова І.І., Самойлов О.О. Формування державного регуляторного механізму у сфері поводження з твердими побутовими відходами в Україні. Інвестиції: практика та досвід. №2. 2019. С. 145–148. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.2.145
- 2. Самойлов О.О. Сутність та принципи управління твердими побутовими відходами в Україні. Економіка та держава. №12. 2020. С. 121–124. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.12.121
- 3. Самойлов О.О. Зарубіжний досвід управління твердими побутовими відходами. Інвестиції: практика та досвід. №19. 2021. С. 45–50. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.19.45
- 4. Самойлов О.О. Державно-приватне партнерство як чинник посилення ефективності управління твердими побутовими відходами. Наукові інновації та передові технології. Серія «Економіка». Вип. 14(28). 2023. С. 768–779. DOI: 10.52058/2786-5274-2023-14(28)-768-779

- 5. Паляничко Н.І., Самойлов О.О. Розвиток інструментарію організаційно-економічного механізму управління твердими побутовими відходам. Збалансоване природокористування. №1. 2024. С. 23–29. DOI: 10.33730/2310-4678.1.2024.302619
- 6. Самойлов О.О. Аналіз сучасного стану сфери управління твердими побутовими відходами в Україні. Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. №9(28). 2023. С. 65–80. DOI: 10.52058/2695-1592-2023-9(28)-65-80
- 7. Самойлов О.О. Стан та перспективи функціонування організаційно-економічного механізму управління твердими побутовими відходами. Збалансоване природокористування: традиції, перспективи та інновації: матеріали ІІ Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 21 грудня 2018 р.). К.: ДІА, 2018. С. 60–61
- 8. Самойлов О.О. Проблеми розвитку вітчизняної системи управління твердими побутовими відходами. Екологічна безпека та збалансоване природокористування в агропромисловому виробництві: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 3-5 липня 2019 р.). К.: ДІА, 2019. С. 228–230
- 9. Самойлов О.О. Напрями удосконалення системи управління твердими побутовими відходами територіальних громад. Просторовий розвиток територій: традиції та інновації: матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 10-11 жовтня 2019 р.). К.: ДКС Центр, 2019. С. 163–164
- 10. Самойлов О.О. Державна політика у сфері поводження з твердими побутовими відходами. Збалансоване природокористування: традиції, перспективи та інновації: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 3 грудня 2019 р.). К.: ДІА, 2019. С. 103–105
- 11. Самойлов О.О., Самойлова І.І. Розвиток підприємницької діяльності у сфері рециклінгу твердих побутових відходів. Екологічна безпека та збалансоване природокористування в агропромисловому виробництві: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7-8 липня 2020 р.). К.: ДІА, 2020. С. 188–190
- 12. Самойлов О.О., Самойлова І.І. Принципи мінімізації забруднення навколишнього природного середовища при поводженні з твердими побутовими відходами в Україні. Збалансоване природокористування: традиції, перспективи та інновації: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 23-24 вересня 2020 р.). К.: ДІА, 2020. С. 76–77
- 13. Самойлов О.О., Самойлова І.І. Принципи і напрями державної політики поводження з твердими побутовими відходами. Актуальні проблеми менеджменту, фінансів та публічного управління в сучасних глобалізаційних процесах: зб. матер. VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Ірпінь, 18 березня 2021 р.). Ірпінь: УДФСУ. С. 377–379
- 14. Самойлов О.О. Особливості поводження з твердими побутовими відходами в умовах пандемії COVID-19. Збалансоване природокористування: традиції, перспективи та інновації: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 20-21 жовтня 2021 р.). К.: ДІА, 2021. С. 108–109
- 15. Самойлов О.О. Поводження з відходами на територіях України, які зазнали руйнувань внаслідок збройної агресії. Місце України у світовому розвитку науки та техніки: зб. наук. пр. за матеріалами XCIV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Хмельницький, 28 липня 2022 р.). С. 105–107
- 16. Самойлов О.О. Функціонування системи управління твердими побутовими відходами в Україні. Інноватика в сучасній освіті та науці: теорія, методологія, практика: матеріали V Міжнар. літнього наук. симпозіуму (м. Одеса, 29-30 липня 2022 р.). Одеса: ГО «Інститут інноваційної освіти», 2022. С. 49–50

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0116U003298, 0123U104845

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Паляничко Ніна Іванівна

2. Nina I. Palianichko

Кваліфікація: д. е. н., старший науковий співробітник, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2230-9634

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шишпанова Наталія Олександрівна

2. Nataliia O. Shyshpanova

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8347-5682

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Миколаївський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497213

Місцезнаходження: вул. Г. Гонгадзе, буд. 9, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колодійчук Ірина Анатоліївна

2. Iryna Kolodiichuk

Кваліфікація: д. е. н., старший науковий співробітник, 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5110-3905

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 05539979

Місцезнаходження: вул. Козельницька, буд. 4, Львів, 79026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дзюбинська Оксана Василівна
2. Oksana V. Dziubynska

Кваліфікація: к. е. н., 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1478-8452

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Луцький національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05477296

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 75, Луцьк, Луцький р-н., 43018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мішенін Євген Васильович
2. Eugeniy V. Mishenin

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1597-3270

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Височанська Марія Ярославівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Височанська Марія Ярославівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Гаврилюк Лілія В'ячеславівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна